

HDL-002-001112

Seat No. _____

B. Com. (Sem. I) (CBCS) Examination

November / December - 2017

Accounting & Finance - I

(Old Course)

Faculty Code : 002

Subject Code : 001112

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) દરેક પ્રશ્નના ગુણ પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ છે.
(૨) જરૂરી ગણતરી જવાબના ભાગરૂપ છે.

- ૧ ઉજ્જવલ તેમના હિસાબો એકનોંધી પદ્ધતિથી રાખે છે. નીચેની વિગતો પરથી ૨૦ તેમનું તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેપાર ખાતું, નફા-નુકસાન ખાતું તથા તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ના રોજનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો તેમજ જરૂરી ખૂટતી વિગતોના ખાતા તૈયાર કરો :

(૧) મિલકતો અને દેવાં	તા. ૧-૪-૨૦૧૫ રૂ.	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ રૂ.
જમીન-મકાન	૮૦,૦૦૦	?
પ્લાન્ટ-યંત્રો	૯૬,૦૦૦	?
રોકડ સિલક	૩૪,૦૦૦	૧,૪૦,૦૦૦
સ્ટોક	૪૦,૦૦૦	૪૦,૦૦૦
લેણદારો	૪૦,૦૦૦	૮૦,૦૦૦
દેવાદારો	૮૮,૦૦૦	?
દેવીહૂડી	૩૨,૦૦૦	?
લેણીહૂડી	૪૮,૦૦૦	૩૨,૦૦૦

(૨) તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના રોકડ વ્યવહારો :

વિગત	રૂ.
દેવીહૂંડીનાં ચૂકવ્યા	૪૮,૦૦૦
ઉજ્જવલનો ઉપાડ	૧૬,૦૦૦
લેણદારોનાં ચૂકવ્યા	૧,૨૦,૦૦૦
પગાર ચૂકવ્યો	૨૪,૦૦૦
મજૂરી ચૂકવી	૧૬,૦૦૦
ઓફિસ ખર્ચા ચૂકવ્યા	૮,૦૦૦
લેણીહૂંડીના વસૂલ મળ્યા	૮૬,૦૦૦
આગનું વીમા પ્રીમિયમ ચૂકવ્યું	૮,૦૦૦
દેવાદારો પાસેથી કુલ વસૂલાત (ઘાલખાધ પરત રૂ. ૧૦,૦૦૦ સહિત)	૨,૫૦,૦૦૦

(૩) અન્ય વધારાની માહિતી :

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
ઉધાર વેચાણ	૩,૨૦,૦૦૦	ખરીદ પરત	૮,૦૦૦
ઉધાર ખરીદી	૨,૪૦,૦૦૦	વેચાણ પરત	૧૬,૦૦૦
મળેલ વટાવ	૮,૦૦૦	મળેલ લેણીહૂંડી	૮૦,૦૦૦
આપેલ વટાવ	૭,૦૦૦	સ્વીકારેલ દેવીહૂંડી	૬૪,૦૦૦

- રોકડ વેચાણ અને રોકડ ખરીદી શૂન્ય છે.

(૪) હવાલા :

(અ) ઉજ્જવલની શરૂની મૂડી પર ૧૦% વ્યાજ ચૂકવવાનું છે.

(બ) જમીન-મકાન ઉપર ૧૦% અને પ્લાન્ટ-યંત્રો પર ૫% ઘસારાની જોગવાઈ કરો.

(ક) દેવાદારો પર ૧૦% ઘાલખાધ અનામતની જોગવાઈ કરો.

અથવા

- ૧ વિપુલ પોતાના હિસાબો એકનોંધી પદ્ધતિ પ્રમાણે રાખે છે. નીચેની વિગતો ૨૦
પરથી તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેપાર ખાતું, નફા-નુકસાન ખાતું
અને તે જ તારીખનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો :

(૧) રોકડના વ્યવહારો :

વિગત	રૂ.	વિગત	રૂ.
મકાનની ખરીદી	૭,૦૦૦	રોકડ ખરીદી	૭,૫૦૦
દેવાદારો પાસેથી		પગાર	૧૩,૫૦૦
મળ્યા	૧,૧૦,૦૦૦	મજૂરી	૬,૨૫૦
રોકડ વેચાણ	૯,૦૦૦	સામાન્ય ખર્ચ	૩,૮૦૦
પરચૂરણ આવક	૧,૩૫૦	ઉપાડ	૫,૦૦૦
લેણદારોને ચૂકવ્યા	૬૮,૦૦૦	ફર્નિચર વેચાણ	૧,૫૦૦

(૨) મિલકત અને દેવાંની વિગતો :

વિગત	તા. ૧-૪-૨૦૧૫ રૂ.	તા. ૩૧-૩-૨૦૧૬ રૂ.
રોકડ સિલક	૪,૮૦૦	૧૫,૬૦૦
મકાન	૧૮,૦૦૦	૨૫,૦૦૦
ફર્નિચર	૪,૫૦૦	૩,૦૦૦
યંત્રો	૨૫,૦૦૦	૨૫,૦૦૦
દેવાદારો	૩૨,૦૦૦	૨૮,૦૦૦
લેણદારો	૧૩,૦૦૦	૨૧,૦૦૦
સ્ટોક	૨૦,૫૦૦	૨૬,૫૦૦

(૩) વધારાની માહિતી :

વર્ષ દરમિયાન રૂ. ૧,૬૦૦નો વટાવ આપવામાં આવ્યો છે, જ્યારે રૂ. ૮૦૦નો વટાવ મળ્યો છે. તદ્દુપરાંત રૂ. ૪૦૦નો વેચેલ માલ પાછો આવ્યો હતો અને તેણે રૂ. ૧,૦૦૦નો ખરીદેલો માલ પાછો મોકલી આપ્યો હતો.

(૪) હવાલા :

મકાન પર અને ફર્નિચર પર અનુક્રમે રૂ. ૧,૫૦૦ અને રૂ. ૩૦૦નો ઘસારો ગણો. દેવાદારો પર ૫% ઘાલખાધ અનામત રાખો. મૂડી ઉપર ૫% વ્યાજ ગણવાનું છે.

૨ નયન બ્રધર્સ શિવ લિ. પાસેથી કોલસાની ખાણ તા. ૧-૧-૨૦૧૧ના રોજ ૨૦
ભાડાપટ્ટે રાખી, ભાડાપટ્ટાની શરતો નીચે મુજબ છે :

- (૧) રોયલ્ટી દર ટને રૂ. ૩ લેખે ચૂકવવાની છે.
- (૨) તા. ૧-૧-૨૦૧૧ના વર્ષ માટે લઘુત્તમ ભાડું રૂ. ૪૦,૦૦૦ રહેશે. ત્યારબાદ દર વર્ષે રૂ. ૨,૦૦૦નો વધારો થશે.
- (૩) અક્સ્માત કે હડતાળના વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું ૨૫%થી ઘટશે. ૨૦૧૫ના વર્ષે આગ લાગવાથી ઉત્પાદન ત્રણ માસ બંધ રહ્યું.
- (૪) ઓછા કામનું નુકસાન જે વર્ષે થાય ત્યારપછીના બે વર્ષ સુધી પ્રથમ વર્ષે ૫૦% અને બીજા વર્ષે ૫૦% પ્રમાણે મજરે લેવાનો હક્ક છે.
- (૫) ૨૦૧૧ અને ૨૦૧૨ના વર્ષે ઓછું કામ અનુક્રમે રૂ. ૫,૦૦૦ અને રૂ. ૧૫,૦૦૦ હતું.
- (૬) ઉત્પાદનના આંકડા નીચે પ્રમાણે છે :

વર્ષ	ઉત્પાદન (ટનમાં)
૨૦૧૩	૧૮,૦૦૦
૨૦૧૪	૧૫,૦૦૦
૨૦૧૫	૧૨,૦૦૦ (અક્સ્માત)
૨૦૧૬	૨૦,૦૦૦

નયન બ્રધર્સના ચોપડે તૈયાર કરો :

- (૧) રોયલ્ટીનું ખાતું
- (૨) શિવ લિ.નું ખાતું.

અથવા

૨ કિખા કંપનીએ તા. ૧-૧-૨૦૧૦થી શરૂ થતાં ૨૦ વર્ષ માટે એક ખાણનો ૨૦
પટ્ટો લીધો છે. પટ્ટાની શરતો નીચે પ્રમાણે છે :

- (૧) દર વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું રૂ. ૩૨,૦૦૦ આપવું.
- (૨) દર વર્ષનો લઘુત્તમ ભાડાનો રોયલ્ટી કરતાં વધારો એટલે કે ઓછા કામનું વળતર તે પછીનાં બે વર્ષમાં મજરે લઈ શકાશે.
- (૩) જો અક્સ્માત કે હડતાળને કારણે કોઈ વર્ષે ખરેખર રોયલ્ટી લઘુત્તમ ભાડા કરતાં ઓછી હોય તો તે વર્ષે લઘુત્તમ ભાડું ૨૫%થી ઘટાડવું.
- (૪) રોયલ્ટી દર ટને ૭૫ પૈસા ગણવી.

વાર્ષિક ઉત્પાદન નીચે મુજબ હતું :

વર્ષ	ઉત્પાદન (ટનમાં)
પ્રથમ વર્ષ	૨૪,૦૦૦
બીજું વર્ષ	૩૨,૦૦૦
ત્રીજું વર્ષ	૫૬,૦૦૦
ચોથું વર્ષ	૪૦,૦૦૦ (હડતાળનું વર્ષ)

કિખ્ના કંપનીના ચોપડે તૈયાર કરો :

- (૧) લઘુત્તમ ભાડા ખાતું
- (૨) રોયલ્ટીનું ખાતું
- (૩) ઓછા કામનું ખાતું.

૩ 'જયજવાન' નામનું જહાજ તા. ૧-૧-૨૦૧૬ના રોજ કંડલાથી મુંબઈ અને મુંબઈથી કંડલા માટે રવાના થાય છે. જહાજ કંડલા બંદરે તા. ૨૮-૨-૨૦૧૬ના રોજ પરત આવે છે. નીચેની માહિતીના આધારે સફર ખાતું તૈયાર કરો :

- નૂર ભાડું - કંડલાથી મુંબઈ
 ૧,૦૦૦ ટન કેમિકલ પ્રતિ ટન રૂ. ૧૦૦
 ૫૦,૦૦૦ મીટર કાપડ પ્રતિ મીટર રૂ. ૪
 - મુંબઈ થી કંડલા
 ૪,૦૦૦ ટન લોખંડ પ્રતિ ટન રૂ. ૮૦.

મજૂરી ..... રૂ. ૧,૪૦,૦૦૦

બંદર પરના ખર્ચા ..... રૂ. ૧,૦૪,૦૦૦

કોલસો અને સ્ટોર્સ :

- શરૂનો સ્ટોક ..... રૂ. ૧૨,૦૦૦

- ખરીદી ..... રૂ. ૧,૨૪,૦૦૦

- આખર સ્ટોક ..... રૂ. ૧૮,૦૦૦

નૂર ભાડા પર દલાલી :

- કંડલાથી મુંબઈ ૪%

- મુંબઈથી કંડલા ૫%

- એગ્રેસ કમિશન ૧%

- પ્રાઈમેજ ૧૦%

જહાજની કિંમત રૂ. ૩૬,૦૦,૦૦૦, જેના પર ૧૦% વાર્ષિક ઘસારો ગણો. જહાજનું વીમા પ્રીમિયમ જહાજની કિંમતના ૧% લેખે છે. જહાજમાં ભરેલ માલનું વીમા પ્રીમિયમ રૂ. ૫૧,૦૦૦, જહાજનું રિપેરીંગ ખર્ચ રૂ. ૮,૦૦૦ થયું છે. દર વર્ષે સમારકામ અનામત ખાતે રૂ. ૨૪,૦૦૦ લઈ જવાય છે. સ્ટાફનો પગાર રૂ. ૧૭,૦૦૦, કપ્તાનનો ખર્ચ રૂ. ૧૬,૩૮૦ તથા પેસેજ મની રૂ. ૪૦,૦૦૦ છે. મેનેજરને ચોખ્ખા નફાનાં ૫% કમિશન આપવાનું છે.

અથવા

- ૩ એક વહાણ “જય ભારત”એ તા. ૧-૧-૨૦૧૬ના રોજ મુંબઈથી લંડનની સફર શરૂ કરી અને તા. ૧૪-૩-૨૦૧૬ના રોજ પાછું ફર્યું. સફરની માહિતી નીચે મુજબ છે :

વિગત	રૂ.
જતી વખતનું નૂર	૩૦,૦૦,૦૦૦
વળતી વખતનું નૂર	૧૫,૦૦,૦૦૦
બંદર પરની મજૂરી	૮,૯૦,૦૦૦
બળતણ (વાર્ષિક)	૯,૦૦,૦૦૦
કેપ્ટનનો પગાર (દ્વિ-માસિક)	૧,૦૮,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચા (માસિક)	૪૫,૦૦૦
પગાર (અર્ધ વાર્ષિક)	૭૫,૦૦૦
વહાણનું વીમા પ્રીમિયમ (ત્રિ-માસિક)	૧,૧૨,૫૦૦
પરચૂરણ ખર્ચા	૪૫,૬૦૦
વપરાયેલી માલસામગ્રી	૭,૫૦,૦૦૦
પેસેન્જર ભાડું	૨,૦૦,૦૦૦
ટપાલ ભાડું	૧,૧૮,૦૦૦

નૂરનો વીમો ૧%, પ્રાઈમેજ નૂર પર ૨% લેખે મળેલ છે. એડ્રેસ કમિશન જતી વખતના નૂરનાં ૪% અને વળતી વખતનાં નૂર પર ૫% લેખે ગણવાનું છે. વહાણની તા. ૧-૧-૨૦૧૬ના રોજ ચોપડે દર્શાવેલ કિંમત રૂ. ૧૨,૦૦,૦૦૦ છે. ઘસારો મૂળ કિંમતનાં ૧૦% લેખે ગણવાનો છે. વહાણ તા. ૧-૧-૨૦૧૨ના રોજ ખરીદવામાં આવ્યું હતું. મેનેજરનો ચોખ્ખો નફાનાં ૨૦% કમિશન મેળવવાનો અધિકાર છે.

ઉપરની માહિતી પરથી સફર ખાતું તૈયાર કરો.

- ૪ નાણાકીય સંચાલન એટલે શું ? નાણાકીય સંચાલનનું મહત્વ અને કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. ૧૫

અથવા

- ૪ (અ) પ્રેફરન્સ શેર અને ઈક્વિટી શેર વચ્ચેનો તફાવત આપો. ૧૦
(બ) ભારતીય ઔદ્યોગિક વિકાસ બેન્ક (IDBI). ૫

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Right hand side figures show marks of each question.
(2) Necessary calculation is a part of answer.

- 1 Ujjaval kept his account books on single entry method. 20
From the following information, prepare the Trading A/c., Profit and Loss A/c. of Ujjaval for the year ending 31-3-2016 and a Balance Sheet as on that date and prepare the accounts of required missing particulars :

(1) <i>Assets</i>	<i>Dt. 1-4-2015</i> <i>Rs.</i>	<i>Dt. 31-3-2016</i> <i>Rs.</i>
Land-Building	80,000	?
Plant-Machinery	96,000	?
Cash balance	34,000	1,40,000
Stock	40,000	40,000
Creditors	40,000	80,000
Debtors	88,000	?
Bills payable	32,000	?
Bills receivable	48,000	32,000

- (2) *Cash transactions for the year ending 31-3-2016 :*

<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>
Cash paid for bills payable	48,000
Drawing of Ujjaval	16,000
Cash paid to creditors	1,20,000

Salary paid	24,000
Labour paid	16,000
Office expenses paid	8,000
Cash received from bills receivable	96,000
Paid fire insurance premium	8,000
Cash received from debtors (total) (including bad debt return Rs. 10,000)	2,50,000

(3) **Other Additional Information :**

<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>	<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>
Credit sales	3,20,000	Purchase return	9,000
Credit purchase	2,40,000	Sales return	16,000
Discount received	8,000	Bills receivable received	80,000
Discount allowed	7,000	Bill payable accepted	64,000

- Cash sales and Cash purchase are zero.

(4) **Adjustments :**

- Interest on opening capital balance of Ujjaival is payable at 10%.
- Provide depreciation on Land-Building at 10% and Plant-Machinery at 5%.
- Keep bad-debt reserve at 10% on debtors.

OR

- 1 Vipul maintains his books by single entry. You are required to prepare his Trading A/c., Profit and Loss A/c. for the year ending 31-3-2016 and Balance Sheet on that date : 20

(1) **Cash Transactions :**

<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>	<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>
Purchase of building	7,000	Cash purchase	7,500
Received from debtors	1,10,000	Salaries	13,500
Cash sales	9,000	Wages	6,250
Sundry receipts	1,350	General expenses	3,800
Paid to creditors	68,000	Drawings	5,000
		Sale of furniture	1,500

(2) **Details regarding assets and liabilities :**

Particulars	Dt. 1-4-2015	Dt. 31-3-2016
	Rs.	Rs.
Cash balance	4,800	15,600
Building	18,000	25,000
Furniture	4,500	3,000
Machinery	25,000	25,000
Debtors	32,000	28,000
Creditors	13,000	21,000
Stock	20,500	26,500

(3) **Additional Information :**

Discount allowed during the year Rs. 1,600, discount received Rs. 900, sales return Rs. 400 and purchase return Rs. 1,000.

(4) **Adjustments :**

Depreciate building and furniture by Rs. 1,500 and Rs. 300 respectively. Maintain bad debts reserve at 5% on debtors. Allow interest on capital at 5%.

2 Nayan Brothers acquired a coal mines from Shiv Ltd. **20**
on lease on 1-1-2011. The terms were as under :

- (1) Royalty payable at Rs. 3 per tonne.
- (2) Minimum rent for the first year is Rs. 40,000 and then after Rs. 2,000 to be increased every year.
- (3) If there is strike or accident in a particular year, the minimum rent to be reduced by 25% for the period for which the production remained closed. In the year 2015 the production remained closed for three months due to fire.
- (4) Short - working is recoverable within two subsequent year : First year 50% and Second year 50% of minimum rent.
- (5) Short-working in the year 2011 and 2012 were Rs. 5,000 and Rs. 15,000.

(6) The output figures are as under :

<i>Year</i>	<i>Production (Ton)</i>
2013	18,000
2014	15,000
2015	12,000 (Accident)
2016	20,000

You have to prepare in the books of accounts of Nayan Brothers –

- (1) Royalty A/c.
- (2) Shiv Ltd.'s A/c.

OR

2 Krishna Company holds a mine on lease for a period of **20** years beginning from 1-1-2010. The terms of the lease are as follows :

- (1) To pay minimum rent Rs. 32,000 per year.
- (2) Each year excess of minimum rent over the actual royalties, i.e. short-workings can be recovered during the subsequent two years.
- (3) If in any year, due to accident or strike, the actual royalty is less than minimum rent, the minimum rent is to be reduced by 25% for that year.
- (4) Royalty was to be calculated at 75 paise per ton.

The annual output was as follows :

<i>Year</i>	<i>Production (Ton)</i>
First Year	24,000
Second Year	32,000
Third Year	56,000
Fourth Year	40,000 (Year of strike)

Prepare in the books of Krishna Company :

- (1) Minimum Rent A/c.
- (2) Royalty A/c.
- (3) Short Working A/c.

- 3 "Jaijawan" ship commenced its voyage on 1-1-2016 from 15
Kandala to Bombay and Bombay to Kandala. The ship comes
back on 28-2-2016 at Kandala Port. From the following
information, prepare Voyage Account :

Freight - Kandala to Bombay
1,000 tons chemical Rs. 100 per ton
50,000 meters cloth Rs. 4 per meter.
- Bombay to Kandala
4,000 tons iron Rs. 80 per ton.

Wages ..... Rs. 1,40,000

Port expenses..... Rs. 1,04,000

Stores and coal

- Opening stock..... Rs. 12,000

- Purchase ..... Rs. 1,24,000

- Closing stock ..... Rs. 18,000

Commission on freight :

- Kandala to Bombay 4%

- Bombay to Kandala 5%

- Address commission 1%

- Primage 10%

Value of the ship is Rs. 36,00,000, Depreciation is to be charged at 10% p.a. on it. Insurance premium of ship is 1% of the value of ship. Insurance premium of loaded goods is Rs. 51,000. Expenses of repairs amounted to Rs. 8,000, Repairs reserve is to be provided at Rs. 24,000 per annum. Salary of staff Rs. 17,000, Expenses of captain Rs. 16,380, Passage money Rs. 40,000. The manager is entitled to get 5% of the net profit as commission.

OR

- 3 A ship "Jai Bharat" commenced its voyage on 1-1-2016 15
from Mumbai to London and returned on 14-3-2016. Details
of the voyage are as under :

<i>Particulars</i>	<i>Rs.</i>
Freight from outward journey	30,00,000
Freight from inward journey	15,00,000
Wages on port	8,90,000
Fuel (yearly)	9,00,000
Captain's salary (for two months)	1,08,000
Administrative expenses (monthly)	45,000
Salaries (half yearly)	75,000
Premium of ship insurance (for three months)	1,12,500
Sundry expenses	45,600
Material used	7,50,000
Passenger rent	2,00,000
Mail money	1,18,000

Freight insurance 1%, Primage received 2% on freight. Address commission is 4% on outward freight and 5% on inward freight. Book value of ship as on 1-1-2016 is Rs. 12,00,000. Depreciation is to be calculated at 10% on original cost. Ship was purchased on 1-1-2012. The manager has right to get the commission at 20% net profit.

From above information, prepare Voyage Account.

- 4 What is Financial Management ? Explain scope and 15
importance of Financial Management.

OR

- 4 (a) Give differences between Preference share and 10
Ordinary share.
- (b) Industrial Development Bank of India (IDBI). 5